

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.359/2018/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a felperes neve (címe) felperesnek - a Major Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Major László ügyvéd, címe) által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű és a dr. Bánka Arnold ügyvéd (címe) által képviselt II.rendű alperes neve (címe) II. rendű alperesek ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében az Egri Törvényszék 12.P.20.503/2015/54. számú ítélete ellen az I. rendű alperes által 55. és a II. rendű alperes által 56. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben, az alábbiak szerint megváltoztatja:

- teljes egészében elutasítja a II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet,
- mellőzi annak megállapítását, hogy az I. rendű alperes azzal is megsértette a felperes jóhírnevét, hogy 2015. szeptember hónapban azt közölte **K. I.-sel**, hogy „már többen átálltak a felperestől”,
- mellőzi annak megállapítását, hogy az I. rendű alperes 2015. szeptember hónapban megsértette a felperes magántitkát,
- mellőzi az I. rendű alperes sérelemdíj megfizetésére kötelezését,
- a felperes által fizetendő meg nem fizetett illeték összegét 44 400 (negyvennégyezer-négy száz) forintra felemeli, míg az I. rendű alperes által fizetendő le nem rótt illeték összegét 15 600 (tizenötezer-hatszáz) forintra leszállítja,
- mellőzi a II. rendű alperes meg nem fizetett illeték megfizetésére történő kötelezését.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét helybenhagyja azzal a szövegezésbeli pontosítással, hogy az I. rendű alperes által 2015. szeptember hónapban **K. I.-sel** telefonon közölt, a felperes jóhírnevét sértő közlés a következő: „**P. S.** is átállt”.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 35 290 (harmincötezer-kétszázkilencven) forint elsőfokú perköltséget, míg a II. rendű alperesnek 15 000 (tizenötezer) forint elsőfokú és 5000 (ötezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az állami adóhatóság felhívására 76 320 (hetvenhatezer-háromszázhusz) forint le nem rótt fellebbezési illetéket, míg az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az állami adóhatóság külön felhívására 19 680 (tizenkilencezer-hatszáznyolcvan) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

2010. évtől a felperes védte ügyvédként a **MG** 13 tagját, **D. B-t**, **S. L-t**, **K. Zs-t**, **K. I-t**, **B. T-t**, **P. S-t**, **F. I-t**, **W. E-t**, **F. B-t**, **K. M-t**, **K. I-t**, **K. I-nét** és **Cs. J. Cs.** (a továbbiakban: a büntetőügy terheltjei) a velük szemben egyesülési joggal visszaélés vétsége miatt folyamatban volt büntetőügyben. A felperes a terheltek védelmét ingyen vállalta.

Ezt követően a II. rendű alperes mint megbízó és a felperes mint megbízott között megbízási keretszerződés jött létre ügyvédi szolgáltatások nyújtására. A szerződéses jogviszonyt egy 2014. október 31. napján írásba foglalt szerződéssel újították meg, amelynek 6.3. pontjában kijelentették, hogy a szerződéssel, illetőleg annak során teljesített megbízással kapcsolatosan tudomásukra jutott minden információt és adatot bizalmasan kezelnek és megőriznek, ezeket a másik fél előzetes, írásbeli hozzájárulása hiányában egyik fél sem hozza nyilvánosságra vagy illetéktelen harmadik személy tudomására.

A II. rendű alperes támogatni akarta a terheltek védelmét, ezért a keretszerződésen belül külön megállapodott a felperessel, hogy a II. rendű alperes fizeti a felperes ügyvédi munkadíját.

A Debreceni Járásbíróság a 2013. január 22. napján kelt 12.B.1299/2010/39. szám alatti ítéletével a felperes által védett valamennyi terheltet felmentette. A Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2014. október 17. napján kelt 3.Bf.367/2013/27. számú végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és valamennyi terhelttel szemben megszüntette a büntetőeljárást. A vádhatóság felülvizsgálati kérelme folytán felülvizsgálati eljárás indult.

A büntetőeljárás alatt a felperes belépett a II. rendű alperesi pártba, és a 2010. évi országgyűlési választáson képviselőjelöltként indult a II. rendű alperes színeiben. A felperes és a II. rendű alperes megyei elnöki tisztét ellátó I. rendű alperes között személyi ellentétek jelentkeztek. 2015. nyarán a felperes és az I. rendű alperes etikai eljárást kezdeményeztek egymással szemben a II. rendű alperesnél. A felperessel szemben azzal összefüggésben merült fel etikai vétség kérdése, hogy egy sajtóhelyreigazítási per során adott-e át a II. rendű alperesre vonatkozó belső információkat egy országos napilap (**X**) újságírójának. Az etikai eljárás lefolytatását követően kizárták a felperest a II. rendű alperesi pártból.

Ezt megelőzően, 2015. július 6. napján a II. rendű alperes azonnali hatállyal felmondta a felperessel kötött megbízási keretszerződést, bár azt követően is - más ügyben - adott eseti megbízást a felperesnek.

A felperes tájékoztatta a terhelteket a szerződés megszűnéséről.

A II. rendű alperes tudomást szerezve arról, hogy a büntetőügy felülvizsgálati szakban van, akként határozott, hogy továbbra is támogatja a terheltek védelmét. Jogi osztályának vezetője, **dr. Sz. E.** útján felkérte az I. rendű alperest, hogy közölje a büntetőügy terheltjeivel, hogy a II. rendű alperes és a felperes között kötött megbízási keretszerződés megszűnt, amennyiben más védőt választanak, a II. rendű alperes biztosítja annak költségeit.

Az I. rendű alperes kilenc terheltet tájékoztatott 2015. szeptember hónapban. Közülük öten visszavonták a felperesnek adott meghatalmazást, de **P. S.** VI. rendű vádlott nem volt közöttük.

Az I. rendű alperes a valóságnak megfelelően arról tájékoztatta a terheltek egyikét, **K. I.**t, hogy „már többen átálltak a felperestől”, ugyanakkor, hogy a felperes mint védő és a terhelt közötti viszonyba beavatkozzon, valótlanul, a felperes jóhírét sértő módon azt is állította, hogy „**P. S.** is átállt”, továbbá a felperes becsületét megsértve azt is közölte, hogy „a felperes áruló lett”. **K. I.** nem vonta vissza a felperesnek adott meghatalmazást.

A felperes módosított keresetében kérte az alábbiak megállapítását:

- az I. rendű alperes valótlanul állította, hogy „**P. S.** is átállt már, meg a többség így döntött, hogy **E-től** visszavonják a meghatalmazást”, ezzel megsértette a felperes kapcsolattartáshoz, jóhírnévhez és magántitokhoz fűződő személyiségi jogát,
- az I. és II. rendű alperesek azzal, hogy harmadik személyekkel közölték, hogy „**E-val** szerződést bontott a **Y**”, megsértették a felperes kapcsolattartáshoz, hivatásbeli és üzleti titokhoz való jogát,
- az I. rendű alperes azzal, hogy árulónak nevezte: „ő egy áruló”, megsértette a felperes becsülethez és jóhírnévhez fűződő jogát,
- az I. rendű alperes azzal, hogy „nem lesz **E** kitartó”, „nem garantálható, hogy ingyen viszi tovább az ügyet”, „vond vissza a meghatalmazást **E-től**, a **Y** ad másik ügyvédet, továbbra sem kell fizetned” kijelentésekkel, kifejezésekkel, burkolt véleménynyilvánítással megsértette a felperes jóhírnevét, emberi méltóságát, becsületét,
- az I. rendű alperes azzal, hogy a szerződésbontás (II. rendű alperessel) körében bizonyos „etikai” okokra, problémára utalt, megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő jogait,
- az I. és II. rendű alperesek megbízást adtak arra, hogy (**dr. Sz. E.**, illetve általa I. rendű alperest keresse meg) keressék meg felperes gárdista ügyfeleit, és II. rendű alperesekhez köthető személyek a megbízást teljesítették, I. és II. rendű alperesek megsértették a felperes kapcsolattartáshoz, jóhírnévhez, továbbá hivatásbeli és üzleti titokhoz fűződő jogát.

Emellett kérte az I. és II. rendű alpereseket személyenként 500 000 Ft, másodlagosan egyetemlegesen 1 000 000 Ft sérelemdíj megfizetésére kötelezni.

Hivatkozása szerint az alperesek a kereseti kérelemben hivatkozott magatartásukkal többértően sértették meg személyiségi jogait.

Az I. és II. rendű alperesek kérték a kereset elutasítását. Hivatkozásuk szerint nem sértették meg a felperes személyiségi jogait.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében az alábbiakat állapította meg:

- az I. rendű alperesek azzal, hogy 2015. szeptember hónapban telefonon azt közölte **K. I.-sel**, hogy „már többen átálltak a felperestől, **P. S.** nevét említette.” megsértették a felperes jóhírnevét,
- az I. és II. rendű alperes azzal, hogy az I. rendű alperes 2015. szeptember hónapban azt közölte telefonon **B. T-val**, **K. I.-sel** és **P. S.-ral**, valamint személyesen **S. L-val**, hogy „a **Y** felbontotta **E-val** a szerződést”, megsértette a felperes magántitkát,

- az I. rendű alperes azzal, hogy 2015. szeptember hónapban telefonon azt közölte **K. I.-sel**, hogy „a felperes áruló lett”, megsértette a felperes becsületét,

- a II. rendű alperes azzal, hogy 2015. július hó 6. napját követően az országos elnökség döntése alapján, a jogi osztály vezetőjének a közreműködésével megbízta az I. rendű alperest, hogy az egyesülési joggal való visszaélés vétsége miatt **D B.** és társai ellen folyamatban lévő büntetőüggyel összefüggésben megkeresse a 13 vádlottat, a gárdistákat annak érdekében, hogy tájékoztassa őket, a **Y** az ügyükkel kapcsolatban meghozott döntéséről, megsértette a felperesnek az érintett vádlottakkal mint megbízókkal való kapcsolattartásának a jogát.

Kötelezte az I. és II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek sérelemdíj jogcímén 500 000 Ft-ot. Ezt meghaladóan elutasította a keresetet. Kötelezte a felperest, illetőleg egyetemlegesen az I. és II. rendű alpereseket, hogy fizessenek meg az államnak 30 000 - 30 000 Ft kereseti illetéket.

Az ítélet indokolásában rögzítette, hogy bár a felperes a perben érintett időszakban nem indult országos vagy helyi választáson, jobboldali elkötelezettségű jogászként látta el a terheltek védelmét az országos sajtónyilvánosságot kapott büntetőügyben, és a helyi közéletnek is aktív részese maradt. Ezért a perbeli időszakban is közéleti szereplőnek minősült, azaz többet kellett elviselnie a vonatkozásában megfogalmazott tényállításokkal és értékítéletekkel összefüggésben mint az átlagembernek. Emiatt a közéleti szereplőkre vonatkozó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:44. §-ában rögzített személyiségvédelmi szabályokat kellett alkalmazni.

A kereseti kérelem részeként hivatkozott személyiségi jogokkal összefüggésben utalt a Ptk. 1:5. §-ára, 2:42. §-ának (1) és (2) bekezdéseire, valamint a 2:45. §-ának (1) és (2) bekezdéseire, továbbá az Alaptörvény Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkére, VI. cikkének (1) bekezdésére, IX. cikkének (1) bekezdésére, illetőleg XXVIII. cikkének (3) bekezdésére. Mindezekkel összefüggésben kifejtette, hogy a 32/1994. (VI.24.) AB határozatból sem vonható le olyan következtetés, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága, ezen fontos alkotmányos alapjog ne lenne korlátozható. A politikai vélemény is a szabad véleménynyilvánítás ténye alapján védett, de csak addig, amíg nem ütközik egy alkotmányosan meghatározott külső korlátba. Az ítélet indokolása szerint továbbá a védői hivatás gyakorlásához fűződő jog is minősülhet személyhez fűződő jognak (BDT2008.1757.).

Az elsőfokú bíróság arra a megállapításra jutott, hogy bár a terheltek közül többen is tagjai voltak a II. rendű alperesnek, ettől függetlenül a büntetőeljárással összefüggésben a II. rendű alperest nem illette meg önállóan semmilyen jog. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be) 46. §-ának (4) bekezdése értelmében a terhelt vonhatja meg a védőnek adott meghatalmazást. Miután a megbízási szerződés a megbízó és a megbízott ügyvéd között jön létre, a polgári jog általános szabályai szerint harmadik személy nem avatkozhat be a megbízási jogviszonyba.

Ezzel ellentétesen járt el a II. rendű alperes országos elnöksége, amikor akként döntött, hogy felkérte **dr. Sz. E.**et, a párt jogi osztályának vezetőjét, hogy arról értesítse a terhelteket, hogy a II. rendű alperes támogatja ügyüket, és ingyenesen biztosít számukra másik ügyvédet, amennyiben ezzel a lehetőséggel élni kívánnak. Az elsőfokú bíróság uralt arra is, hogy a II. rendű alperesnek tudnia kellett, hogy a felülvizsgálati szakban lévő ügy

folytatódni fog, bár törvényesen még nem rendelkezhetett azzal az információval, hogy miként döntött a Kúria, ennek ellenére vélte támogatandónak a terheltek védelmét.

Az I. rendű alperes szerepével és a II. rendű alperest e vonatkozásban terhelő felelősségével kapcsolatban kifejtette, hogy a személyiségi jogsértés objektív jogkövetkezményeiért a perbeli esetben mind a jogsértést elkövető természetes személy, mind pedig a jogi személy felelősséggel tartozik, a kártérítési felelősség tárgyában ugyanakkor a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 339-360. §-ai alapján kell döntenie a bíróságnak. (EBH2010.2126.)

A lefolytatott bizonyítás alapján azt állapította meg, hogy az I. és II. rendű alperesek között eseti jellegű megbízási jogviszony jött létre, ugyanakkor az I. rendű alperes nem teljes mértékben a megbízással járt el, ugyanis nem keresett meg minden terhelte, akit megkeresett, közülük **K. I.-t** és **B. T.-t** bizonyíthatóan nem tényszerűen tájékoztatta a II. rendű alperes országos elnökségének a döntéséről.

A II. rendű alperes esetében arra a megállapításra jutott, hogy a felperes és a terheltek között fennálló polgári jogi megállapodást érintő döntést hozott. Részletesen indokolva arra a megállapításra jutott, hogy e döntés nem sérthette a felperes jóhírnevét, üzleti vagy hivatásbeli titkát. Megalapozottnak találta ugyanakkor a kapcsolattartáshoz fűződő személyiségi jog sérelmére történt hivatkozást, mivel a II. rendű alperes a döntés meghozatalával beavatkozott a harmadik személyek számára zárt jogviszonyba.

Az ítélet indokolása szerint ez egyben személyiségi jogsértés is. Jóllehet a Ptk. 2016. július 01. napjától nevesíti a kapcsolattartáshoz való személyiségi jogot, azonban 2:42. §-ának (1) bekezdése olyan generálklauzula, amely alapján védelem alatt áll valamennyi személyiségi jog, a nem nevesítettek is. A törvényi védelem az, hogy mások személyiségi jogának bármilyen megsértése vagy korlátozása jogellenes magatartás, amelynek ellenkezőjét a II. rendű alperesnek kellett bizonyítania, amelynek nem tudott eleget tenni.

Az I. rendű alperes esetében figyelemmel volt arra, hogy a felperes és az I. rendű alperes között elsősorban politikai jellegű konfliktus alakult ki, még 2015. szeptember hónapját megelőzően. Ez a konfliktus is befolyásolhatta az I. rendű alperest abban, hogy nem csupán az országos elnökség döntéséről tájékoztatta az érintett terhelteket, hanem olyan további kijelentéseket is tett a felperesre, amelyek nem következtek az országos elnökség döntéséből.

A „**P. S.** is átállt már, meg a többség már így döntött, hogy **E-től** visszavonják a meghatalmazást” kijelentés esetében **K. I.** tanúvallomása alapján állapította meg, hogy a tanú nem vonta vissza az ügyvédi meghatalmazást. A tanúvallomásból idézte azt is, hogy a felperest kizárták a **Y**-ből, és azt is közölte vele, hogy a **Y** mint politikai párt már kijelölte a másik ügyvédet, ő pedig úgy érezte, hogy az I. rendű alperes elvárásként fogalmazta meg, hogy az lenne a jobb, ha a **Y** által kiválasztott másik ügyvéd képviselné őt is a büntetőügyben. Az elsőfokú bíróság e tanúvallomás alapján azt állapította meg, hogy az I. rendű alperes nem a felperes által sérelmezett kijelentést tette meg, hanem azt a tényt állította, hogy „már többen átálltak a felperestől, **P. S.** nevét említette.”

Ugyancsak e vallomás alapján állapította meg, hogy az I. rendű alperes valótlan tényt állított, amikor azt közölte **K. I.-sel**, hogy **P. S.** is átállt, ő is visszavonta a felperestől az

ügyvédi meghatalmazást. **P. S.** később sem vonta vissza a meghatalmazást, így az I. rendű alperes ezen valótlan tény állításával amellet, hogy tisztességtelen eszközzel döntésében befolyásolni kívánta **K. I.**t, a felperes jóhírnevét is megsértette. Az I. rendű alperes a sérelmezett kijelentést olyan szövegkörnyezetben tette meg, olyan információkat is megosztott **K. I.-sel**, amelyre az országos elnökség döntése nem jogosította fel, másrészt a valótlan tény állításával a felperes ügyvédi szakmai jóhírnevét is megsértette, mert a felperes a terheltek ügyét ingyenesen, ügyükkel teljesen azonosulva vállalta el. Emiatt az I. rendű alperes által ténylegesen megtett kijelentés mint magánember, valamint mint jogász is hátrányosan befolyásolta a felperes társadalmi megítélését, ugyanis alapvetően megkérdőjelezte a belső meggyőződéséből fakadó tisztességes viszonyulását az ügghöz és az általa képviselt terheltekhez.

Az „**E-val** szerződést bontott a **Y**” kitétellel kapcsolatban a bizonyítás eredményeként arra a megállapításra jutott, hogy az I. rendű alperes ezt **B. T-val**, **K. I.-sel**, **P. S.-ral** és **S. L-val** közölte, ugyanakkor a terheltek közül többen arról sem tudtak, hogy az őket képviselő felperes és a II. rendű alperes között megbízási keretszerződés állt fenn.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a közlés nem sértette a felperes hivatásbeli titokhoz vagy üzleti titokhoz való jogát, de a kapcsolattartáshoz való személyiségi jogát sem, a Ptk. 2:43. §-ának e) pontja szerinti magántitokhoz való jogát igen. A felperesnek mint ügyvédnek magántitka volt, hogy a büntetőügy későbbi szakaszában megbízási keretszerződést kötött a II. rendű alperessel. E keretszerződés megkötéséig a felperes ingyen képviselte valamennyi terhelte, és akiket mindvégig ő képviselt, később sem kellett fizetniük a felperesnek a kifejtett ügyvédi munkáért. Az ítélet megfogalmazása szerint a „megbízási keretszerződés megkötését ugyanakkor a felperes nem titkolta, és jogilag is méltányolható érdeke fűződött ezen tény titokban tartásához”. A felperes e jogát pedig mindkét alperes megsértette az I. rendű alperes közlésével.

Az „ő egy áruló” kijelentés estében ugyancsak **K. I.** tanúvallomását vette figyelembe. A vallomás szerint az I. rendű alperes azt közölte vele, hogy a felperest azért zárták ki, mert áruló lett, amelyből a tanú úgy gondolta, hogy az I. rendű alperes politikai értelemben használta az áruló jelzőt. A tanúvallomás alapján a kijelentést „a felperes áruló lett” megszövegezéssel rekonstruálta, és azt értékelve megállapította, hogy az I. rendű alperes az áruló jelzőt politikai értelemben használta, kifejezetten a II. rendű alperesi politikai párt és a felperes viszonylatában, bár még a felperes kizárását megelőzően, ezért az I. rendű alperes nem sértette meg a felperes jóhírnevét, azonban alkalmas volt a felperes becsületének megsértésére. A vélemény, bírálat vagy értékítélet a jóhírnév megsértésére akkor sem alkalmas, ha téves. Amennyiben a vélemény, bírálat vagy értékítélet indokolatlanul sértő vagy lealázó, a becsület vagy az emberi méltóság megsértésének a megállapítását alapozza meg. (BDT2006.1466.) Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az I. rendű alperes politikai tartalmú értékítélete indokolatlanul sértő, illetőleg indokolatlanul lealázó is volt. Figyelembe kellett venni, hogy az I. rendű alperes nem a II. rendű alperes valamely rendezvényén vagy politikai vita során fejtette ki a felperest elítélő politikai véleményét, hanem túlterjeszkedve a II. rendű alperestől kapott megbízáson egy büntetőügy terheltjével, akinek a védelmét a felperes mint ügyvéd ingyen vállalta el. Így az I. rendű alperes értékítélete indokolatlanul sértő, illetőleg indokolatlanul lealázó volt, hiszen egy büntetőeljárással összefüggésben fogalmazta meg politikai véleményét, amely büntetőeljárásban nem volt indokolt a politikai jellegű megközelítés.

Az elsőfokú bíróság nem találta alaposnak a kereseti kérelmet a további kijelentések („nem lesz **E** kitartó”, „nem garantálható, hogy ingyen viszi tovább az ügyet”, „vond vissza a meghatalmazást **E-től**, a **Y** ad másik ügyvédet, továbbra sem kell fizetned”, „etikai okokra” hivatkozás) esetében.

Az ítélet részletes indokolásában kitért arra is, hogy nem volt indoka az I. rendű alperest eltiltani a további jogsértéstől.

A sérelemdíj kapcsán, utalva a Ptk. 2:52. §-ának (2) és 2:53. §-ának (3) bekezdéseire, arra a megállapításra jutott, hogy a felperest ért sérelmek szükségessé teszik az alperesek marasztalását, mégpedig a másodlagos kereset szerint, az alperesek egyetemleges kötelezésével (Ptk. 6:542. § (1) bekezdés).

Mérlegelte, hogy a személyiségi jogsértés nem volt ismétlődő jellegéről, és nem is áll már fenn a felek között a jogsértés ismétlődésével fenyegető jogviszony, ugyanakkor nyomatékkal vette figyelembe, hogy a II. rendű alperes egy konkrét büntetőeljárással összefüggésben avatkozott be a felperes ügyvédként fennálló jogviszonyába. Azt is értékelte, hogy az I. rendű alperes túlterjeszkedett az eseti megbízáson, és olyan kijelentést is tett, olyan jelzőkkel is illette a felperest, amely egyáltalán nem következett a II. rendű alperes döntéséből, hanem az I. rendű alperes és a felperes rossz kapcsolatára vezethető vissza. Figyelembe vette a személyiségi jogsértés súlyánál, hogy kizárásáig a felperes is tagja volt a II. rendű alperesi pártnak, és a felperes és a II. rendű alperes között kialakult, kifejezetten politikai jellegű nézeteltérések eredményeként alakult ki a konfliktus. A II. rendű alperes döntése is kifejezetten politikai jellegű volt, és csak közvetetten érintette a felperes emberi és szakmai megítélését. Ezt támasztotta alá, hogy a felperes a megbízási keretszerződés azonnali hatályú felmondását követően is kötött eseti jellegű megbízási szerződést a felperessel, továbbá, hogy a II. rendű alperes elnöke a büntető ügy jogerős befejezését követően személyes hangú levélben köszönte meg a felperes tájékoztatását. Ettől függetlenül személyiségi jogsértőként értékelte a fentiek szerint elfogadott kijelentéseket, amelyek hátrányosan, negatívan befolyásolták a felperes társadalmi megítélését, éppen a számára fontos nemzeti elkötelezettségű, jobboldali meggyőződésű közegben, amely közeggel hivatása gyakorlása során került kapcsolatba. Mindezek összesen 500 000 Ft sérelemdíj megfizetését tették indokolttá.

Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolása szerint a „tárgyi költségfeljegyzési” jogot élvező perben a részleges pernyertességre figyelemmel akként határozott, hogy a felek az ügyvédi képvisellel felmerült költségeiket maguk viselik. Ugyanakkor a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 13. §-ának (2) bekezdésében foglaltak alapján kötelezte a feleket a feljegyzett illeték viselésére.

Az ítélettel szemben az I. és II. rendű alperesek terjesztettek elő fellebbezést.

Az I. rendű alperes az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy megfelel a tényeknek, hogy többen, így mások mellett **P. S.** is „átálltak”, azaz a felperes helyett más ügyvédet bíztak meg. Ezen tényközlésben nincs valótlán tartalom, ezért nem lehet sértő. Álláspontja szerint nem sértett magántitkot, amikor arról tájékoztatta a büntetőügy terheltjeit, hogy a II. rendű alperes felbontotta a felperessel kötött szerződést, mivel az ügyfelek érdekében hívta fel a figyelmet arra, hogy a II. rendű alperes a

továbbiakban nem tudja biztosítani az ingyenes jogi képviseletet a felperesen keresztül. Véleményét fejezte ki a „felperes áruló lett” kijelentéssel, amit a felperessel szemben megindult etikai eljárás eredményeként fejtett ki. Ennek előzménye az volt, hogy az etikai vizsgálat megállapította, hogy a felperes a II. rendű alperes engedélye és tudta nélkül tájékoztatta a **X**-ot a II. rendű alperes ügyeiről. Ebből kiindulva juthatott arra a következtetésre, hogy ez az ő értékítélete szerint „árulás”, ez azonban nem lépi túl a véleménynyilvánítás szabadságát. Fenntartotta, a kijelentések egyike sem alkalmas hitelrontásra, nincs dehonosztáló jellege, hiszen semmilyen minősítést nem fogalmazott meg a felperes magas színvonalú ügyvédi munkájával kapcsolatban.

A II. rendű alperes kérte az ítélet megváltoztatását a rá vonatkozó megállapítás és marasztalás vonatkozásában akként, hogy az ítélet tábla utasítsa el a vele szemben előterjesztett keresetet. Hivatkozása szerint az elsőfokú eljárás során bizonyítást nyert, hogy a II. rendű alperes megkérte az I. rendű alperest, hogy jelezze a büntetőügy terhelteinek, hogy megszűnt a felperes II. rendű alperessel korábban kötött ügyvédi megbízási szerződése, így a továbbiakban nem biztosítja a felperes számára a védelem ellátásával járó ügyvédi munkadíját, illetőleg arról is tájékoztassa őket, hogy amennyiben bármelyikük szeretné, továbbra is térítésmentesen biztosít másik jogi képviselőt. Arra nem volt ráhatása, hogy az I. rendű alperes miként tolmácsolta mindezt. Érvelése szerint közölni kellett a terheltekkel a felperes megbízásának megszűnését, mivel nem hozhatott olyan helyzetbe senkit, hogy önhibáján kívül merüljenek fel költségei egy olyan ügyben, ahol a II. rendű alperes vállalta az ügyvédi költségek viselését. Ezzel pedig nem avatkozott be a felperes és a terheltek kapcsolattartásába, de a felperes magántitka sem sérült, mivel mindenki tudta, hogy a II. rendű alperes fizette a felperes ügyvédi munkadíját. Álláspontja szerint a bíróságnak nem volt feladata annak tisztázása, hogy milyen okból szűnt meg a felperes megbízása az egyes terheltek viszonylatában. Előadta, hogy személyiségi jog sértés hiányában sérelemdíj megfizetésére sem kötelezhető.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Az I. rendű alperes fellebbezésére előadta, hogy valótlan tényállítás a fellebbezésben, hogy **P. S.** visszavonta a meghatalmazást, az I. rendű alperes pedig ennek tudatában „kampányolt” a többi gárdistánál (terheltnél) a megbízás visszavonása érdekében. A magántitok sérelmével összefüggésben előadta, hogy a felperes gárdistákkal kötött megbízási szerződésében nem volt fél sem az I., sem a II. rendű alperes, így nem voltak abban a helyzetben, hogy az ügyvédi munkadíj fizetésére vonatkozó szerződés felbontását harmadik személyekkel közöljék, különösen azért nem, mert valamennyi gárdista úgy tudta, hogy a felperes nem kérhet, de nem is várt díjazást a védelemért. Az érintett gárdistákban önmaguktól fel sem merült, hogy a felperessel szerződést bontsanak, mivel elégedettek voltak a munkájával. Ez alapján „nem is volt értéke az alperesi közlésnek”, ezért terjeszkedett túl az I. rendű alperes a megbízásán, és kezdte el győzködni a gárdistákat (**P. S.** nevének említése, felperes leárulózása, stb.). Az I. rendű alperes részéről nem politikai közegben, nem taggyűlésen, nem politikai vitában hangzott el az „áruló” kifejezés, azaz az I. rendű alperes összekeverte a politikai, közéleti közeget a felperes szerződéses kapcsolatával. Ezt pedig az sem befolyásolja, hogy a felperes, az általa védett személyek és a II. rendű alperes korábbi világnézete hasonló volt, de ez különösen sérelmes az ügyvéd-ügyfél kapcsolatban.

A II. rendű alperes fellebbezésével összefüggésben előadta, hogy a fellebbezés megalapozatlan, ezzel szemben az elsőfokú ítélet indokolása helytálló. Hangsúlyozta,

hogy a II. rendű alperes túlterjeszkedett a belső szervezeti életen, és így avatkozott be a felperes és a terheltek jó viszonyába. A II. rendű alperesnek tilos volt közölnie a megbízás megszűnését, az pedig valótlan, hogy mindenki tudomással bírt volna arról, hogy a II. rendű alperes fizeti az ügyvédi munkadíjat, a tanúként meghallgatott gárdisták ugyanis azt nyilatkozták, hogy a felperes ingyen vállalta a védelmüket.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és az I. rendű alperes fellebbezését részben, míg a II. rendű alperes fellebbezését egészében megalapozottnak találta.

Az ítélet tábla fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú ítélet keresetet elutasító részét.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a kereset elbírálásához szükséges mértékben feltárta, jelentős részében a tényállást is helyesen állapította meg, az ítélet tábla azonban csak részben értett egyet az abból levont jogi következtetéseivel.

Helyesbítésre szorult az ítélet kereseti kérelmet rögzítő része (6. oldal 7. bekezdés). Az elsőfokú bíróság iratellenesen rögzítette, hogy a felperes kérte az I. rendű alperes jogsértéstől való eltiltásra történő kötelezését, mivel a felperes a végleges kereseti kérelmében e keresetet nem tartotta fenn (54. sorszámú jegyzőkönyv 2. oldal 7. bekezdés utolsó mondat). Emiatt az ítélet tábla mellőzte az ítélet ezzel összefüggő indokolását is (ítélet indokolási rész IV. pont).

Az I. rendű alperes megalapozottan sérelmezte a fellebbezésben, hogy nem volt valótlan a tényállítás azon része, hogy „többen átálltak a felperestől”. Az elsőfokú bíróság sem jutott eltérő megállapításra, és helytállóan mérlegelte **K. I.** tanúvallomását, akinek elmondása szerint a II. rendű alperes azt közölte vele, hogy „már többen átálltak a felperestől”, illetőleg vallomása szerint az I. rendű alperes „**P. S.** nevét említette”. Az ugyanakkor a felek egyező előadása alapján nem volt vitás, hogy az I. rendű alperes közreműködése során többen megszüntették a felperes megbízását, majd másik ügyvédet bíztak meg. Az erre vonatkozó, önállóan értelmezhető kijelentés nem tartalmazott valótlan tényt és nem tüntetett fel valós tényt hamis színben (Ptk. 2:45. § (2) bekezdés), ezért az ítélet tábla azt állapította meg, hogy a kijelentés e része nem járhat a jóhírnév sérelmével.

Az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte **K. I.** tanúvallomását a kijelentés másik részével kapcsolatban. Vallomása szerint az I. rendű alperes közlését követően megkérdezte **P. S.-t**, aki arról tájékoztatta, hogy még nem döntött a megbízás visszavonásának kérdésében, arról tájékoztatta, hogy valószínűleg nem fogja visszavonni a meghatalmazást, végül azonban a felülvizsgálati eljárást követően megismételt, majd a felmentésükkel járó büntetőügyben **P. S.** sem vonta vissza a felperesnek adott meghatalmazást. (29. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldalán rögzített tanúvallomás). A tanú beszámolt ugyanakkor arról - de ez a fellebbezésben már az I. rendű alperes által sem vitatott kijelentések összességében történő értelmezése alapján is megállapítható -, hogy az I. rendű alperes kifejezetten nyomásgyakorlás szándékával (a tanú megfogalmazása szerint „elvárásként”) közölte valótlanul „**P. S.** nevét említve” a megbízási keretszerződés felbontásának tényét és, hogy más terheltek éltek a II. rendű alperes által biztosított ügyvédváltás lehetőségével (29. sorszámú jegyzőkönyv 3-4. oldal). Az I. rendű alperes ezzel - továbbá az „áruló” minősítéssel - **P. S.** adott csoportban betöltött vélt vagy valós pozíciójára apellálva

próbálta **K. I.** bizalmát megingatni a felperes mint ügyvéd tevékenységében. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság az ítéletében kifejtett érvek alapján helytállóan állapította meg, hogy **P. S.** nevének „átállt” személyként való említése alkalmas volt a felperes jóhírnevének megsértésére. Az ítéletábra ugyanakkor a mondatrészek egyeztetésével helyesbítette az elsőfokú ítélet ezzel összefüggő megállapítását a kijelentést tevő I. rendű alperes részéről a tanú közlése szerint elhangzott kifejezésnek megfelelően.

Megalapozottan sérelmezték az I. és II. rendű alperesek, hogy nem sértették meg a felperes magántitkát azzal a kijelentéssel, hogy „a **Y** felbontotta **E-val** a szerződést”.

Az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy az alperesek titkot fedtek fel. A felperes nyilatkozatai (8. sorszámú jegyzőkönyv 3-4. oldal, 53. sorszám alatti beadvány 2. oldal) szerint ő már a sérelmezett kijelentést megelőzően tájékoztatta a büntetőügy terheltjeit arról, hogy a II. rendű alperes felbontotta a vele kötött keretszerződést, és nem tagja a jogsegélyszolgálatnak, és ezt követte a sérelmezett közlés. Ugyanerről számolt be tanúvallomásaiban **B. T.**, a terhelték egyike is (15. sorszámú jegyzőkönyv 3 oldal). Mivel a felperes maga hozta nyilvánosságra e tény, ez az ő vonatkozásukban titoknak nem minősülhet. Nem lehet titok az, amit annak vélt vagy valós gazdája maga hoz harmadik személy tudomására.

Az ítéletábra figyelemmel volt arra is, hogy a megbízási keretszerződés (12/F/4) tényállási részben idézett záradéka titoktartási kötelezettséget szabályoz, amely mindkét felet (azaz az időben korábban „titkot” felfedő felperest is) terhelte. E kötelezettség „illetéktelen harmadik személy” viszonylatában állt fenn. Azt követően azonban, hogy a felperes a büntetőügy terheltjeivel fennálló megbízási jogviszonyhoz kapcsolódóan olyan tartalmú megbízási szerződést kötött a II. rendű alperessel, amelyben a felperes vállalta a terhelték ügyvédi munkadíját, a felek ténylegesen a Ptk. 6:136. §-a szerinti, harmadik személy javára szóló szerződést kötöttek, amelyben harmadik személynek a büntetőügy terheltjei minősültek. Ebben a viszonylatban pedig a Ptk. 6:136. §-ának (2) bekezdése szerint mindkét felet (tehát a felperest és a II. rendű alperest is) értesítési jogosultság illette meg a harmadik személy irányában. A polgári jog által engedett értesítés pedig eleve kizárja a magántitok sérelmét.

Ez utóbbiakra tekintettel a II. rendű alperes (és közreműködőjeként az I. rendű alperes) nem sérthette meg a felperes mint védő és a büntetőügy terheltjei mint megbízók közötti kapcsolattartás jogát sem. Az ítéletábra ezen túlmenően utal arra is, hogy a kapcsolattartás jogának sérelmét olyan alperesi magatartás jelentette volna, amely alkalmas arra, hogy a felperes mint védő és a büntetőügy terheltjei közötti tényleges kapcsolattartás szenvedjen csorbát (pl. az információs csatornák akadályozásával, valamely szabadságjog korlátozásával). Ettől eltérő értelmezés esetén a kapcsolattartás jogának korlátozását jelentené az is, ha valaki olyan személynek ajánlja saját ügyvédjét, akinek magának is van ügyvédje.

Az előzőekben kifejtettek tekintettel a II. rendű alperes nem csupán az elsőfokú bíróság által is elutasított, de a teljes kereseti kérelem tekintetében sem tanúsított a felperes személyiségi jogait sértő magatartást, ezért az ítéletábra az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a vele szemben előterjesztett kereset - a sérelemdíjra vonatkozó keresetet is ideértve - teljes egészében elutasította.

Mivel a magántitok sérelme nem valósult meg, az ítéltábla mellőzte az I. rendű alperest terhelően e vonatkozásban tett ítéleti megállapítást.

Az I. rendű alperes alaptalanul sérelmezte a fellebbezésben, hogy „a felperes áruló lett” kijelentéssel nem sértette meg a felperes becsületét.

Az ítéltábla e tekintetben osztotta az elsőfokú ítélet helytálló indokait. Ezzel összefüggésben az I. rendű alperes sem hozott fel új érvelést a fellebbezésben, ezért e vonatkozásban az ítéltábla csupán visszautal az elsőfokú ítélet helytálló indokaira, illetőleg a fent kifejtettekre.

Alapos volt az I. (és II.) rendű alperes fellebbezése a sérelemdíj vonatkozásában.

A Ptk. 2:52. §-ának (1) bekezdése szerint, akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A (2) bekezdés szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

A sérelemdíj elsődleges funkciója a jogsértés vagyoni elégtétellel történő közvetett kompenzációja, reparálása; e kompenzációs funkció mellett a sérelemdíj fizetésére kötelezésnek nyilvánvalóan lehet/van prevenció funkciója is, ugyanis - mint minden szankciónak, úgy e szankciónak is - célja a jogsértéstől való távoltartás, „elriasztás” (a sérelemdíj megfizetésére kötelezés mint a jogsértőre hátrányos jogkövetkezmény ennyiben egyúttal represszív szankció is), azonban a sérelemdíj fizetésére kötelezésnek nem célja a jogsértő „megbüntetése”.

A Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására - tekintettel, egy összegben határozza meg.

Az I. rendű alperes egy valótlan tényállítással a felperes jóhírnevét, és egy a felperes társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezőmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánításával a felperes becsületét sértette meg. Ez utóbbi azonban - még ha indokolatlanul ügyvédi tevékenységéhez is kapcsolták - közéleti szerepkörével állt összefüggésben, azt a kifejezés egyetlen címzettje, **K. I.** sem értette másként. Ezen egyszeri, lehető legszűkebb körben elhangzott kijelentések eredményüket tekintve alkalmatlanok voltak a felperes ügyvédi tevékenysége megítélésének befolyásolására, hiszen **K. I.** bizalma töretlen maradt a felperes ügyvédi tevékenysége iránt (29. sorszámú jegyzőkönyv 3-4. oldal). Így bár az I. rendű alperes kifejezetten a felperes személyét támadta, magatartása felróható volt, a sértettre és környezetére gyakorolt hatása elenyésző volt.

A bíróság az adott ügy egyedi tényállása alapján akként is dönthet, hogy „(...) az adott esetben a személyiségi jog (személyhez fűződő jog) sérelmének kiegyenlítéséhez a rendelkező részben foglalt szankciók mellett sérelemdíj alkalmazása szükségtelen.” [Vékás Lajos: Az új Polgári Törvénykönyv első évének tapasztalatairól. In: Barzó Tímea -

Juhász Ágnes - Leszkoven László - Pusztahelyi Réka (szerk.): i. m. 628. oldal]. Ezt az álláspontot a bírói gyakorlat is elfogadta (lásd a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.240/2015/4. számú, a Kúria Pfv.IV.21.764/2015/4. számú ítéletével hatályában fenntartott ítéletét, amely BH2016.241. szám alatt közzétételre is került). Ennek értelmében a személyiségi jogi jogsértés megállapításának nem automatikus következménye a sérelemdíj megítélése. A körülmények bírói mérlegelése adott esetben azt is eredményezheti, hogy a jogsértő nem kötelezhető sérelemdíj megfizetésére.

Az új Ptk. Tanácsadó Testületének a Ptk. 2:52. §-ához fűzött véleménye szerint személyiségi jogi jogsértés megállapítása, valamint az objektív szankciók megítélése mellett is a bíróság elutasíthatja a sérelemdíj iránti keresetet, ha a sérelmet szenvedett felet nem érte olyan nem vagyoni sérelem, amely sérelemdíj megítélésére adhatna alapot. Sem az ún. köztudomás-doktrína, sem a perben lefolytatott bizonyítás eredménye alapján nem volt kimutatható olyan nem vagyoni sérelem, amely a felperest az I. rendű alperesi közlés következtében érte, így a jogsértés megállapítása mellett az I. rendű alperes sérelemdíj megfizetésére kötelezése a jogsértésnek a felperesre és a környezetére gyakorolt negatív hatása hiányában kifejezetten büntető jellegű szankciónak minősülne, ezért az ítéltábla mellőzte az I. rendű alperes sérelemdíj megfizetésére kötelezését.

A kifejtett okok miatt az ítéltábla az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét részben megváltoztatta, és a jogsértések megállapítását részben, míg az alperesek sérelemdíjban történő marasztalását egészében mellőzte.

Ennek következtében megváltozott a pernyertesség-pervesztesség aránya: az elsőfokú eljárást tekintve a felperes kisebb mértékben (26 %), az I. rendű alperes nagyobb mértékben (74 %), míg a II. rendű alperes teljes egészében pernyertesnek minősül. Ezen pernyertességi arányok mellett a felperes az öt az elsőfokú eljárásban megillető 45 000 Ft útiköltség (54. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal) 26 %-át, azaz 11 700 Ft-ot számíthat fel az I. rendű alperessel szemben, akinek ugyanakkor a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján és 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján számított 63 500 Ft összegű ügyvédi munkadíjból álló perköltsége a pernyertessége arányában (74 %) 46 990 Ft felperesre hárítható perköltséget jelent. A kettő különbözeteként a felperest 35 290 Ft elsőfokú perköltség megfizetésének kötelezettsége terheli az I. rendű alperes viszonylatában. A felperes ugyanakkor teljes mértékben pervesztes lett az II. rendű alperessel. Az ítéltábla a II. rendű alperest képviselő ügyvéd Áfa mentes munkadíját a R. 3. §-ának (6) bekezdése alapján mérsékelte, 15 000 Ft-os összegben állapította meg, mivel a II. rendű alperes perbevonására a per utolsó szakaszában került sor, amelyet követően a jogi képviselője egy előkészítő iratot készített, és egy tárgyaláson vett részt, így az általa kifejtett tevékenységgel ezen összeg áll arányban. A z ítéltábla az 1952. évi Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján határozott a megváltozott pernyertességi arány alapján a tárgyi illetékfeljegyzési jog miatt az elsőfokú eljárás során meg nem fizetett 60 000 Ft illeték viseléséről; egyebekben az ítéltábla helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.

A fellebbezési eljárásban a felperes és az I. rendű alperes pernyertességének aránya 59-41 % az I. rendű alperes javára, míg a II. rendű alperes a fellebbezési eljárásban is teljes egészében pernyertesnek minősül. A felperes és az I. rendű alperes is igényt tartott a másodfokú perköltségére, ugyanakkor pernyertességük aránya közel azonos, ezért

egymás viszonylatában maguk viselik a jogi képviselői munkadíjból álló perköltségüket (R. 3. § (3), (5) bekezdések, PK 152., 1952. évi Pp. 81. § (1) bekezdés). A felperes ugyanakkor köteles megfizetni a fellebbezési eljárásban teljes egészében pernyertesnek minősülő II. rendű alperes ügyvédi munkadíjból álló perköltségét. Ennek összegét az ítéltábla az R. 3. §-ának (3) és (5) bekezdései alapján a kifejtett tevékenységre tekintettel 5000 Ft-ban határozta meg.

Mivel mindkét alperes fellebbezett, a feljegyzett fellebbezési illeték 96 000 Ft. Ebből a II. rendű alperes fellebbezése miatt feljegyzett 48 000 Ft illeték esetében a felperes teljes egészében pervesztesnek minősül, és annak viselésére a Kmr. 13. §-ának (2) bekezdése alapján köteles, míg az I. rendű alperes fellebbezése miatt feljegyzett 48 000 Ft illeték viselésére az ítéltábla ugyanezen jogszabályhely alapján kötelezte a felperest és az I. rendű alperest pervesztességük arányában.

Debrecen, 2018. július 10.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő